

Sygn. akt V U 1320/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 sierpnia 2013r.

Sąd Okręgowy w Słupsku V Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie następującym:

Przewodniczący: **SSO Barbara Odelska**

Protokolant: st. sekr. sądowy Katarzyna Zadrozna

po rozpoznaniu w dniu 26 sierpnia 2013r. w Słupsku

na rozprawie

sprawy z odwołania **B. S.**

od decyzji **Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S.**

z dnia 4 lipca 2013 r., znak (...)

o emeryturę

I. zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje ubezpieczonemu B. S. prawo do emerytury od dnia (...)

II. nie stwierdza odpowiedzialności organu rentowego

UZASADNIENIE

Ubezpieczony B. S. wniósł odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. z dnia 04.07.2013 r., znak (...), odmawiającej jemu prawa do emerytury.

Zaskarżył decyzję w całości podnosząc zarzuty:

1. wadliwego ustalenia, że ubezpieczony nie udowodnił 15 –letniego okresu pracy do dnia 01.01.1999 r. w szczególnych warunkach, wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy;
2. nieuzasadnionego nie uwzględnienia okresu wykonywania pracy w szczególnych warunkach od dnia 01.09.1969 r. do dnia 11.02.1997 r. z tytułu zatrudnienia w P. B. R.w C. (przekształconego następnie w spółkę prawa handlowego (...) Spółkę z o.o. w C.), wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, to jest pracy przy montażu konstrukcji metalowych na wysokości według działu V, poz. 5 załącznika nr 1 do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07.02.1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r., Nr 8, poz. 43 ze zmianami) oraz załącznika nr 1 działu V, poz. 5 pkt 3 do Zarządzenia nr 9 Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych z dnia 01.08.1983 r. w sprawie wykazu stanowisk pracy w zakładach pracy nadzorowanych przez Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych, na których są wykonywane prace w szczególnych warunkach, uprawniające do wcześniejszego przejścia na emeryturę oraz wzrostu emerytury i renty (Dz. Urz. MB. 1983.3.6);
3. wadliwego przyjęcia, że warunkiem nabycia prawa do emerytury jest osiągnięcie wieku emerytalnego wynoszącego 66 lat i 9 miesięcy.

W konkluzji ubezpieczony domagał się uwzględnienia odwołania poprzez zmianę zaskarżonej decyzji w całości i przyznania ubezpieczonemu prawa do emerytury na podstawie art. 184 w zw. z art. 32 ustawy z dnia 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z FUS (tekst jednolity Dz. U. z 2009 r., Nr 153, poz. 1227 ze zm. od dnia 18.06.2013 r.

Pozwany organ rentowy – Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. wniósł o oddalenie odwołania oraz zasądzenie od ubezpieczonego na rzecz organu rentowego kosztów procesu w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych podnosząc, iż ubezpieczony wykazał na 01.01.1999r. wymagany staż ogółem, ale nie wykazał wymaganego okresu pracy w warunkach szczególnych w wymiarze 15 lat. Do okresu pracy w warunkach szczególnych organ rentowy nie zaliczył B. S. okresu zatrudnienia w Przedsiębiorstwie Budowlano-Handlowo-Uługowym (...) w C., ponieważ zeznania świadków, na jakie powołuje się ubezpieczony, umowa o pracę i angaże nie stanowią środka dowodowego w sprawie o przyznanie prawa do wcześniejszej emerytury.

Sąd ustalił, co następuje:

Ubezpieczony B. S., urodzony (...), w dniu 18.06.2013 r. złożył wniosek o emeryturę. Nie jest członkiem OFE. Nie pozostaje w stosunku pracy. Wykazał według stanu na dzień 01.01.1999r. okres składkowy i nieskładkowy w wymiarze 27 lat 5 miesięcy i 6 dni, w tym żadnego okresu pracy w warunkach szczególnych. Zaskarżoną decyzją z dnia 04.07.2013 r. odmówiono mu prawa do emerytury z uwagi na nie wykazanie 15 letniego okresu pracy w warunkach szczególnych.

/dowód: akta emerytalne ZUS: wniosek k. 1 – 4, karta przebiegu zatrudnienia na dzień 01.01.1999 r. k.15, zaskarżona decyzja k. 14-14 v./

Ubezpieczony B. S. w okresie od 01.09.1969 r. do 11.02.1997 r. zatrudniony był w (...) C. Spółce z o.o. Ubezpieczony w trakcie okresu zatrudnienia pracował brygadzie monterskiej. Pracowało tam 6 osób. Brygada budowała domy, mieszkania, magazyny, obory, szkoły, hale sportowe, silosy. Ubezpieczony pracował stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonując pracę montażysty konstrukcji metalowych, stalowych, żelbetonowych na wysokości, cieśli na wysokościach oraz prace zbrojeniowo-betoniarskie.

/dowód: akta sprawy : wyjaśnienia ubezpieczonego- k. 18-18 v. w zw. z k. 20 (00:04:12-00:12:23), zeznania świadka W. Ł.- k. 18 v. w zw. z k. 20 (00:14:50-00:27:37), zeznania świadka K. H. – k. 18v.-19-20 (00:28:02-00:35:20), zeznania świadka P. K. – k. 19 w zw. z k. 20 (00:35:49-00:39:01) akta emerytalne ZUS : świadectwo pracy z dnia 12.11.1997 r. – k. 9 -9v., angaże – k. 15-16 v., zaświadczenie o ukończeniu praktycznej nauki w zawodzie cieśla – k. 17, karta kwalifikacyjna- k. 19-19 v./

Praca ubezpieczonego w czasie spornego okresu zatrudnienia w (...) w C. w okresie od 01.09.1969 r. do 11.02.1997 r. była pracą w warunkach szczególnych. Okres pracy ubezpieczonego w warunkach szczególnych wynosi łącznie 27 lat 5 miesięcy i 11 dni.

Ubezpieczony według stanu na dzień 01.01.1999 r. posiada wymagany 15 letni staż pracy w warunkach szczególnych.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie ubezpieczonego B. S. zasługuje na uwzględnienie.

Kwestią wymagającą rozstrzygnięcia w przedmiotowej sprawie było ustalenie uprawnień ubezpieczonego do wcześniejszej emerytury z tytułu wykonywania pracy w szczególnych warunkach, na podstawie art. 184 w związku z art. 32 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 roku, Nr 153, poz. 1227) oraz przepisów Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8 , poz. 43 ze zm.).

Zgodnie z art.184 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych ubezpieczonym urodzonym po 31 grudnia 1948 roku przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32,33,39 i 40, jeżeli w dniu wejścia ustawy osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymagany w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat – dla kobiet i 65 lat – dla mężczyzn oraz
- 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27

W myśl ust. 2 art. 184 - w brzmieniu obowiązującym do końca grudnia 2012r. - emerytura przysługuje ubezpieczonym, którzy nie przystąpili do otwartego funduszu emerytalnego albo złożyli wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa oraz rozwiązania stosunku pracy – w przypadku ubezpieczonego będącego pracownikiem. Obecnie od 01.01.2013 r. brak jest obowiązku rozwiązaniu stosunku pracy w przypadku ubezpieczonego będącego pracownikiem.

Okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27, to 25 lat w przypadku mężczyzny (art. 27 pkt 2). Wiek emerytalny wynika z § 4 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r., nr 8, poz. 43 ze zm.), do którego odsyła art. 32 ust. 4 powołanej ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Dla mężczyzny jest to 60 lat. Wymagany okres zatrudnienia w warunkach szczególnych przewidziany w przepisach dotychczasowych, o którym mowa w art. 184 ust. 1, to okres 15 lat, o czym stanowi § 4 ust. 3 powołanego rozporządzenia.

Bezsporne w niniejszej sprawie było, że ubezpieczony B. S. na dzień złożenia wniosku o emeryturę miał ukończone 60 lat – ukończył je w dniu(...)r., nie jest członkiem OFE, nie pozostaje w stosunku pracy. Posiada wymagany ponad 25 letni staż pracy liczony na dzień wejścia w życie ustawy, tj. na dzień 01.01.1999 roku.

Oznacza to, iż jedyną przesłanką jaką musiał ubezpieczony udowodnić w przedmiotowej sprawie była praca w warunkach szczególnych w wymiarze 15 lat według stanu na dzień 01.01.1999r.

Zgodnie § 22 ust 1 rozporządzenia ministra pracy i polityki społecznej z dnia 11 października 2011 r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe (Dz. U. nr 237 poz.1312) środkiem dowodowym stwierdzającym okresy zatrudnienia na podstawie umowy o pracę, powołania, wyboru, mianowania oraz spółdzielczej umowy o pracę jest świadectwo pracy, zaświadczenie płatnika składek lub innego właściwego organu, wydane na podstawie posiadanych dokumentów lub inny dokument, w tym w szczególności:

- 1) legitymacja ubezpieczeniowa;
- 2) legitymacja służbowa, legitymacja związku zawodowego, umowa o pracę, wpis w dowodzie osobistym oraz pisma kierowane przez pracodawcę do pracownika w czasie trwania zatrudnienia.

Z kolei ust 2 tego przepisu stanowi, że jeżeli ustawa przewiduje możliwość udowodnienia zeznaniami świadków okresu składkowego, od którego zależy prawo lub wysokość świadczenia, dowód ten dopuszcza się pod warunkiem złożenia przez zainteresowanego oświadczenia w formie pisemnej lub ustnej do protokołu, że nie może przedłożyć odpowiedniego dokumentu potwierdzającego ten okres.

Jednak w spornych przypadkach, uwzględnienie okresów wykonywania pracy w szczególnych warunkach następuje po ustaleniu rzeczywistego zakresu obowiązków oraz wykonywania bezpośrednio i stale, w pełnym wymiarze czasu pracy tego zatrudnienia.

Zważyć przy tym należy, że w postępowaniu przed sądem ubezpieczeń społecznych w sprawach o świadczenia emerytalno – rentowe prowadzenie dowodu z zeznań świadków lub z przesłuchania stron nie podlega żadnym ograniczeniom.

Według art. 473 § 1 kpc w postępowaniu w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych nie stosuje się przed sądem przepisów ograniczających dopuszczalność dowodu z zeznań świadków i z przesłuchania stron.

Ten wyjątek od ogólnych zasad, wynikających z art. 247 kpc, sprawia, że każdy istotny fakt (np. taki, którego ustalenie jest niezbędne do przyznania ubezpieczonemu prawa do wcześniejszej emerytury), może być dowodzony wszelkimi środkami dowodowymi, które sąd uzna za pożądane, a ich dopuszczenie za celowe (vide wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 października 2007 r. I UK 111/07).

W ocenie Sądu jest oczywiste, iż brzmienie zajmowanego stanowiska, jakie widnieje w dokumentach prowadzonych i wystawionych przez pracodawcę nie może mieć rozstrzygającego znaczenia w sprawie. Decyduje rodzaj wykonywanej pracy, co nadto wynika z powołanych wyżej przepisów prawa, w szczególności art. 32 ust. 2 który stanowi, iż dla celów ustalenia uprawnień do emerytury w obniżonym wieku za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia.

Rodzaje prac ustala się na podstawie powołanego już wyżej rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, który w załączniku A w Działach od I do XIV wymienia rodzaje prac, które są pracą w warunkach szczególnych.

Ponadto należy dodać, iż w myśl § 2 ust. 1 tegoż rozporządzenia okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy.

W wykazie A działu V załącznika nr 1 do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07.02.1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r., Nr 8, poz. 43 ze zm.) oraz załącznika nr 1 działu V do Zarządzenia nr 9 Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych z dnia 01.08.1983 r. w sprawie wykazu stanowisk pracy w zakładach pracy nadzorowanych przez Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych, na których są wykonywane prace w szczególnych warunkach, uprawniające do wcześniejszego przejścia na emeryturę oraz wzrostu emerytury i renty (Dz. Urz. MB. 1983.3.6) wymienione są prace w budownictwie i przemyśle budowlanym m.in. na stanowiskach monterów urządzeń i konstrukcji metalowych, cieśli, zbrojarza-betoniarza.

Jak już wyżej wskazano, o zaliczeniu pracy do okresu pracy w warunkach szczególnych, decyduje nie rodzaj zajmowanego przez ubezpieczonego stanowiska, a praca jaką faktycznie wykonywał. Powyższe zostało również potwierdzone w licznych orzeczeniach Sądu Najwyższego.

W ocenie Sądu praca ubezpieczonego w spornym okresie zatrudnienia w (...) C. była pracą w warunkach szczególnych.

Fakt pracy został potwierdzony zgodnymi zeznaniami świadków: K. H., W. Ł. oraz P. K.. Świadczyli oni, że pracowali razem z ubezpieczonym lub kierowali wykonywanymi przez niego pracami, a zatem znali charakterystykę i warunki pracy B. S..

Zeznania świadków w tym zakresie jako jasne, rzeczowe, logiczne i spójne Sąd uznał za wiarygodne. Znalazły one zresztą potwierdzenie w dokumentacji ubezpieczonego związanej z jego zatrudnieniem tj. świadectwie pracy oraz angażach, Sąd dał w pełni wiarę powyższym zeznaniom, gdyż są one spójne i zgodne z pozostałym zgromadzonym w sprawie materiałem.

Pracodawca nie wystawił ubezpieczonemu świadectwa pracy w warunkach szczególnych za sporny okres zatrudnienia. Z tej przyczyny Sąd bardzo starannie analizował dane wynikające z dokumentów oraz zeznania świadków.

Brak świadectwa pracy sam w sobie nie świadczy, że ubezpieczony nie świadczył w spornym okresie pracy w warunkach szczególnych.

Sąd zważył, iż świadectwo pracy wydane przez pracodawcę nie jest dokumentem urzędowym w rozumieniu art. 244 § 1 i 2 k.p.c., gdyż podmiot go wydający nie jest organem państwowym ani organem wykonującym zadania w zakresie administracji państwowej, a tylko takie dokumenty stanowią dowód tego co zostało w nim urzędowo potwierdzone. Wydane przez pracodawcę świadectwo pracy w warunkach szczególnych jest dokumentem prywatnym w rozumieniu art. 245 k.p.c., który stanowi dowód tego, że osoba, która go podpisała złożyła oświadczenie zawarte w dokumencie. Dokument taki podlega kontroli zarówno co do prawdziwości wskazanych w nim faktów, jak i co do prawidłowości wskazanej podstawy prawnej, co podkreślił Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 25 maja 2004 r., sygn. akt III UK 31/2004 (OSNP 2005/1 poz.13).

Praca ubezpieczonego B. S. w czasie spornego okresu zatrudnienia tj. od 01.09.1969 r. do 11.02.1997 r w (...) w C. była pracą w warunkach szczególnych. Okres pracy ubezpieczonego w warunkach szczególnych wynosi łącznie 27 lat 5 miesięcy i 11 dni.

Mając powyższe Sąd uznał, iż praca ubezpieczonego w spornym okresie zatrudnienia była pracą w warunkach szczególnych i przekracza wymagane 15 lat pracy w warunkach szczególnych.

W tym stanie rzeczy z przytoczonych motywów Sąd na podstawie art. 477¹⁴ § 2 kpc zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznał ubezpieczonemu B. S. prawo do emerytury na podstawie art. 184 w związku z art. 32 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych od dnia (...)r. tj. od dnia złożenia wniosku, o czym orzeczono w pkt I wyroku.

W pkt II, Sąd Okręgowy nie stwierdził odpowiedzialności organu rentowego za nieprzyznanie prawa do świadczenia.

Ustalenie, czy ubezpieczony stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w spornym okresie wykonywał pracę w warunkach szczególnych, wymagało przeprowadzenia postępowania dowodowego przez Sąd. Z tych przyczyn nie można przypisać organowi rentowemu odpowiedzialności za nieprzyznanie świadczenia emerytalnego. Mając na uwadze dyspozycję art. 118 ust. 1 a ustawy o emeryturach i rentach z FUS Sąd Okręgowy nie stwierdził odpowiedzialności organu rentowego za nieprzyznanie prawa do świadczenia.